

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LIZINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

31.12.2016. GODINE

Sarajevo, mart/ožujak 2017. godine

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor lizing društava, sačinila je Informaciju o sektoru lizinga u Federaciji BiH na dan 31.12.2016. godine na osnovu analize, konačnih nerevidiranih, izvještaja o poslovanju koje su lizing društva dostavila Agenciji (posredni-off site nadzor), podacima kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (neposredni-on site nadzor), te ostalim informacijama i podacima koje lizing društva dostavljaju Agenciji.

SADRŽAJ

I UVOD.....	4
1. REGULATORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE	5
1.1. Normativne aktivnosti	5
1.2. Licenciranje	5
1.3. Nadzor	6
II POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH	7
1. STRUKTURA LIZING SEKTORA	7
1.1. Struktura vlasništva.....	7
1.2. Kadrovska struktura	7
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	8
2.1. Bilans stanja	8
2.1.1. Kvalitet aktive	10
2.2. Struktura pasive.....	12
2.3. Profitabilnost	13
3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE	14
3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga.....	14
3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	16
3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa.....	17
3.4. Prigovori korisnika lizing usluga – fizička lica.....	19
III INFORMACIJA O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA LIZING DRUŠTAVA SA STANDARDIMA SPREČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI	19
1.1. Prihvatljivost klijenta	21
1.2. Identifikacija i praćenje aktivnosti klijenta	21
1.3. Upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti	21
1.4. Izvještavanje.....	21

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE	22
V PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA	23
PRILOZI	25
Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima	25
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava	26
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava	27
Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing.....	27
Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja.....	28
Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha.....	29
Prilog 7. Rangiranje bilansne sume.....	30
Prilog 8. Pregled osnovnih finansijskih pokazatelja	31

I UVOD

Bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 31.12.2016. godine iznosila je 421.515 hiljada KM, što je za 43.357 hiljada KM ili 9,33% smanje u odnosu na 31.12.2015. godine.

Ukoliko se uporede pojedinačne bilansne sume sedam lizing društava sa podacima na dan 31.12.2016. godine, dolazi se do zaključka da je kod dva lizing društva evidentan porast bilansne sume u iznosu od 24.538 hiljada KM, dok je kod pet lizing društava evidentan pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 67.895 hiljada KM, od čega se na jedno lizing društvo odnosi 69,46% ili 47.159 hiljada KM.

U periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine djelatnost lizinga u Federaciji BiH kao rezultat poslovanja je ostvarila gubitak u iznosu od 798 hiljada KM. Tri lizing društva su iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 4.062 hiljade KM, dok su četiri lizing društava iskazala pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3.264 hiljade KM.

Ukupni kapital lizing društava je na dan 31.12.2016. godine iznosio 46.411 hiljada KM. U poređenju sa 31.12.2015. godine, navedena pozicija je smanjena za 870 hiljada KM ili 1,84%. Svih sedam lizing društava je iskazalo ukupan iznos kapitala iznad minimalnog iznosa propisanog zakonskim odredbama.

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u 2016. godini iznosila je 143.627 hiljada KM i smanjena je za 36.011 hiljada KM ili 20,05%, kao i broj novozaključenih ugovora koji je smanjen za 258 ili 7,26% u odnosu na isti period prethodne godine. Možemo istaći da je vrijednost novozaključenih ugovora u drugoj polovini 2016. godine iznosila 68.114 hiljada KM i da je veća za 7.399 hiljade KM ili 10,86% u odnosu na prvu polovinu 2016. godine.

Na osnovu analize konačnih nereviditanih izvještaja lizing društava u Federaciji BiH u 2016. godini poslovanje lizing društava bilježi blagi pad poslovnih aktivnosti, smanjenje vrijednosti i broja novozaključenih ugovora. Smanjenje ukupnog iznosa finansiranja u odnosu na prethodne poslovne periode je uzrokovano činjenicom da u 2016. godini tri lizing društva nisu bila tržišno aktivna u kontekstu zaključivanja novih ugovora, kao i da je lizing društvo registrovano u Republici Srpskoj, koje je poslovanje obavljalo u Federaciji BiH putem četiri podružnice, u prvoj polovini 2016. godine zatvorilo sve podružnice u Federaciji BiH. Bitna činjenica je i da je finansiranje fizičkih lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obaveze plaćanja PDV-a na kamatu po lizing ugovorima, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Nezvanični (procjenjeni) makroekonomski pokazatelji u BiH za 2016. godinu ukazuju na stabilizaciju ekonomskih kretanja u BiH. U Tabeli 1. Informacije su pretstavljene makroekonomski pokazatelji u BiH.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji u BiH

Pokazatelji	2014. godina	2015.godina	2016.godina procjena 31.12.2016.
Realna stopa rasta BDP	1,1%	3,00%	3,20%
Stpoa rasta industrijske proizvodnje	0,1%	3,1%	4,1%
Prosječna godišnja inflacija	-0,9%	-1,00%	-1,00%
Stopa nezaposlenosti	27,50%	27,70%	25,00%
Strane direktne investicije	780 miliona KM	477 miliona KM	390 milona KM

*Podaci preuzeti od CBBiH

U podatke iskazane u Informaciji na dan 31.12.2016. godine su uključeni podaci dostavljeni od sedam lizing društava koja posjeduju dozvolu za obavljanje poslova lizinga u Federaciji BiH, ukoliko nije drugačije naznačeno.

1. REGULATORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE

1. 1. Normativne aktivnosti

Poslovanje lizing društava u Federaciji BiH je regulisano Zakonom o lizingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine. Krajem 2016. godine usvojene su izmjene i dopune Zakona o lizingu i iste su objavljene 30.12.2016. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj 104/16).

Izmjene i dopune Zakona o lizingu su kreirane u skladu sa manjkavostima postojeće zakonske regulative. Iste se odnose na detaljnije definisanje procesa oduzimanja dozvole za obavljanje poslova lizinga i prestanak poslovanja lizing društava (pre-registracija djelatnosti), potrebe za nadzorom drugih pravnih lica za koja postoje saznanja i dokazi da obavljaju poslove lizinga, detaljnije definisanje ugovora o lizingu u odnosu na ugovor o zakupu, definisanje minimalnih organizacionih zahtjeva i izdvajanje poslovnih procesa lizinga društva (eksternalizacija), uvođenje novih mjera u otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, obaveza čuvanja povjerljivih podataka i izmjene vezane za prekršaje lizing društava i odgovornih lica u lizing društvima. Dio izmjena Zakona koji se odnosi na detaljnije definisanje pojma ugovora o lizingu je kreiran po osnovu preporuka koje su date od strane tima MMF-a i Svjetske banke u okviru Programa procjene finansijske stabilnosti BiH (FSAP). Dopune su također izvršene na osnovu prijedloga dobivenih od strane Udruženja društava za leasing u BiH.

1.2. Licenciranje

Dozvolu za obavljanje lizinga na dan 31.12.2016. godine je posjedovalo 7 lizing društava, koja su djelatnost lizinga obavljala u sjedištu društva, kao i u 7 podružnica, od kojih se 3 podružnice nalaze u Federaciji BiH i 4 podružnice u Republici Srpskoj.

U pogledu postupka izdavanja prethodne saglasnosti za sticanje ili povećanje vlasničkog interesa u lizing društvu u 2016. godini, Agencija je izdala dvije prethodne saglasnosti za povećanje vlasničkog interesa u lizing društvima (jedna prethodna saglasnost za povećanje vlasničkog udjela i jedna prethodna saglasnost za sticanje 100% vlasničkog udjela).

U postupcima izdavanja saglasnosti za osnivanje podružnica, izdate su dvije saglasnosti lizing društvima za osnivanje podružnica (saglasnost za osnivanje podružnice u Banja Luci i za osnivanje podružnice u Sarajevu).

1.3. Nadzor

Nadzor nad lizing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licence za rad lizing društvima od strane Agencije sa ciljem stalnog praćenje poslovanja i finansijskog stanja svakog pojedinačnog lizing društva i sektora lizinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja lizing društava s važećim propisima, te analiziranjem i provjerama finansijskih izvještaja lizing društava.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor lizing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod lizing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika finansijskih usluga finansiranih putem lizinga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti pojedinog lizing društva i djelatnosti lizinga na nivou Federacije BiH.

Neposredni nadzor nad poslovanjem lizing društava provode ovlaštena lica Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontrolisanim lizing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja, zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

U periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine obavljeno je 7 neposrednih (on-site) kontrola i jedna posredna (off-site) kontrola. Kontrole su rezultirale odgovarajućim korektivnim mjerama prema lizing društvima, odnosno zahtjevima za njihovo usklađivanje sa zakonskom regulativom (izdato je pet rješenja sa ukupno 26 naloga za otklanjanje kontrolom utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti).

Osnovne nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom lizing društava u 2016. godini odnosile su se na nedostatke sistema internih kontrola, kvalitet postupanja lizing društava sa odredbama Zakona o zaštiti žiranata i odredbama Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga, neadekvatnu uspostavu organizacione strukture, nepravilnosti u segmentu računovodstvene funkcije lizing društava, neadekvatno upravljanje poslovnim procesima koji su vezani za upravljanje rizicima i dostava neadekvatnih podataka po ugovorima operativnog lizinga u Centralni registar kredita kod Centralne banke BiH.

Kontrolom regulatornih izvještaja u toku 2016. godine, kontrolori su u nekoliko navrata od lizing društava zahtjevali korekciju izvještaja usljed nekorektnog kreiranja istih, kao i obrazloženja za materijalno značajna odstupanja u odnosu na prethodne izvještajne pozicije.

U skladu sa dinamikom dostavljanja propisanih izvještaja, Sektor je redovno vršio pregled i kontrolu izvještaja, ostalih informacija i podataka o poslovanju lizing društava i na osnovu istih analizirao finansijsko stanje lizing društava, trendove u poslovanju i rizike kojima su lizing društva izložena u poslovanju, te na bazi istih planirao aktivnosti za neposredni nadzor lizing društava.

II POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA LIZING SEKTORA

Dozvolu za obavljanje poslova lizinga na dan 31.12.2016. godine posjeduju sljedeća lizing društva:

1. ASA Leasing d.o.o. Sarajevo,
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
3. Porsche Leasing d.o.o. Društvo za poslove lizinga,
4. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo,
6. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
7. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

1.1. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva prethodno navedenih lizing društava je sljedeća: tri lizing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društva se nalaze u većinskom vlasništvu (51%) nerezidentnog pravnog lica, dok se tri lizing društva nalaze u 100% vlasništvu rezidentnih pravnih lica. U 2016. godini (u četvrtom kvartalu 2016. godine) kod dva lizing društava došlo do promjene vlasničkih udjela, odnosno prenosa vlasničkih udjela sa nerezidentnih na rezidentna pravna lica.

Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture lizing društava dati su u Prilogu 2. Informacije.

1.2. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2016. godine u lizing društvima registrovanim na području Federacije BiH je ukupno angažovano 160 uposlenika, od čega je 149 uposlenika angažovano putem ugovora o radu (stalno zaposleni), dok je 11 uposlenika angažovano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (privremeno zaposleni). U prvoj polovini 2016. godine lizing društvo čije je sjedište u Republici Srpskoj je zatvorilo sve podružnice registrovane na području Federacije BiH, što je uticalo na smanjenje ukupnog broja uposlenika u sektoru lizinga.

U Tabeli 2. Informacije su iskazani uporedni podaci o broju uposlenika u lizing društvima po kvartalima u 2016. godini.

Tabela 2. Prikaz broja uposlenika u lizing sektoru po kvartalima u 2016. godini

Broj zaposlenih u lizing društvima sa sjedištem u Federaciji BiH	31.3.2016	30.6.2016	30.9.2016	31.12.2016
Broj stalno zaposlenih	128	130	150	149
Broj privremeno zaposlenih	30	32	12	11
Broj zaposlenih u lizing društvima sa sjedištem u RS na području Federaciji BiH	31.3.2016	30.6.2016	30.9.2016	31.12.2016
Broj stalno zaposlenih	6	6	0	0
Broj privremeno zaposlenih	0	0	0	0
UKUPNO	164	168	162	160

U kvalifikacionoj strukturi uposlenika u lizing sektoru na dan 31.12.2016. godine nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode. I dalje najveće učešće imaju uposlenici sa visokom stručnom spremom (74,50%), nakon čega slijede uposlenici sa srednjom stručnom spremom (14,09%).

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 31.12.2016. godine na nivou sektora lizinga na svakog zaposlenog se odnosi 2.829 hiljada KM aktive (30.09.2016. godine - 2.950 hiljada KM, 30.06.2016. godine - 3.179 hiljada KM aktive, 31.12.2015. godine - 3.296 hiljada KM po zaposlenom). Analitički pokazatelji za pojedinačna lizing društva kreću se u rasponu od 526 do 3.788 hiljada KM aktive po zaposlenom.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilans stanja

Ukupna bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 31.12.2016. godine je iznosila 421.515 hiljada KM, što je za 43.357 hiljada KM ili 9,33% smanjenje u odnosu na 31.12.2015. godine. Pojedinačno posmatrano, kod dva lizing društva evidentan je porast bilansne sume u iznosu od 24.538 hiljada KM, dok je kod četiri lizing društava evidentan pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 67.895 hiljada KM, od čega se na jedno lizing društvo odnosi 69,46% ili 47.159 hiljada KM.

Na dva najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) odnosi se 64,33% od ukupne aktive lizing društava.

U strukturi ukupne aktive lizing društava najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga koja iznose 306.599 hiljada KM ili 72,74% od ukupne aktive sektora lizinga. U poređenju sa 31.12.2015. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su manja za 27.640 hiljade KM ili 8,27%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga manja za 37.917 hiljada KM ili 9,88%. U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, na ugovore odobrene po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti se odnosi 63,82%, na ugovore odobrene po osnovu finansiranja opreme se odnosi 26,96%, dok se na ugovore finansijskog lizinga putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 9,18%.

U Tabelama 3. i 4. Informacije iskazana je struktura neto potraživanja po finansijskom lizingu (neto potraživanja prije umanjenja po osnovu rezervi za gubitke) na dan 31.12.2016. godine i uporedni pregled strukture potraživanja sa 31.12.2015. godine.

Tabela 3. Struktura potraživanja po finansijskom lizingu na dan 31.12.2016. godine

(000KM)

STRKTURA PREMA PREDMETU LIZINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće u ukupnom potraživanju
Putnička vozila	37.592	55.381	1.415	94.388	30,34%
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	44.254	57.780	2.137	104.171	33,48%
Mašine i oprema	26.402	55.859	1.607	83.868	26,96%
Nekretnine	4.175	23.777	601	28.553	9,18%
Ostalo	96	23	0	119	0,04%
UKUPNO	112.519	192.820	5.760	311.099	100,00%
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LIZINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće u ukupnom potraživanju
Pravna lica	102.768	175.262	5.225	283.255	91,05%
Preduzetnici	1.746	2.413	70	4.229	1,36%
Fizička lica	7.423	13.960	457	21.840	7,02%
Ostalo	582	1.185	8	1.775	0,57%
UKUPNO	112.519	192.820	5.760	311.099	100,00%

Tabela 4. Uporedni pregled strukture potraživanja

(000 KM)

STRKTURA PREMA PREDMETU LIZINGA	Potraživanja na dan 31.12.2015. godine	Potraživanja na dan 31.12.2016. godine	INDEKS
Putnička vozila	93.787	94.388	101
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	104.696	104.171	99
Mašine i oprema	105.471	83.868	80
Nekretnine	35.732	28.553	80
Ostalo	77	119	155
UKUPNO	339.763	311.099	92
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LIZINGA	Potraživanja na dan 31.12.2015. godine	Potraživanja na dan 31.12.2016. godine	INDEKS
Pravna lica	306.617	283.255	92
Preduzetnici	4.956	4.229	85
Fizička lica	26.747	21.840	82
Ostalo	1.443	1.775	123
UKUPNO	339.763	311.099	92

Neto potraživanja po osnovu zajma su na dan 31.12.2016. godine iznosila 40.500 hiljada KM ili 9,61% od iznosa ukupne aktive sektora lizinga. U odnosu na 31.12.2015. godine, neto potraživanja po osnovu zajma su smanjena za 8.614 hiljada KM ili 17,54%, dok su bruto potraživanja smanjena za 12.161 hiljadu KM ili 22,34%. Potraživanja po osnovu zajmova u strukturi ukupne aktive lizing društava se kontinuirano smanjuju jer je Zakonom o lizingu lizing

društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu i isti će ostati u bilansima dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Posmatrano po periodima, otplata po osnovu zajmova iskazuje znake stagnacije (usporene otplate) iz razloga jer lizing društvo koje u svom portfelju ima značajan iznos potraživanja po osnovu zajma u prethodnim periodima poslovanja odobrilo moratorij u plaćanju ugovorenih obaveza do okončanja procesa revitalizacije poslovanja klijenata kojima su isti odobreni.

Od ukupno iskazanog iznosa neto potraživanja po osnovu zajma, 39.558 hiljada KM ili 97,67% se odnosi na potraživanja jednog lizing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu, od čega se 38.023 hiljade KM ili 96,12% odnosi na potraživanja od subsidijarnih lica, putem kojih su prije stupanja na snagu Zakona o lizingu finansirani projekti izgradnje nekretnina.

U strukturi potraživanja po osnovu zajma, na zajmove odobrene po osnovu finansiranja nekretnina se odnosi 96,01%.

Iskazano stanje bilansne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2016. godine je iznosilo 8.048 hiljada KM, što je za 1.689 hiljada KM ili 26,56% više u odnosu na 31.12.2015. godine. Učešće navedene pozicije u ukupnoj aktivi na dan 31.12.2016. godine je iznosilo 1,91% i isto se povećalo u odnosu na 31.12.2015. godine, kada je iznosilo 1,37%.

Iskazano stanje pozicije plasmani bankama je na dan 31.12.2016. godine iznosilo 10.520 hiljada KM, što je za 6.024 hiljade KM ili 36,41% manje u odnosu na 31.12.2015. godine. Navedena pozicija se uglavnom odnosi na oročena sredstva lizing društava kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 31.12.2016. godine je iznosila 29.060 hiljada KM i za 1.919 hiljada KM ili 7,07% je veća u odnosu na 31.12.2015. godine. Pojedinačno posmatrano, kod dva lizing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga u iznosu od 6.148 hiljada KM, dok je kod četiri lizing društva iskazano smanjenje u iznosu od 4.229 hiljada KM.

U Tabeli 5. Informacije prikazani su podaci neto bilansnih pozicija aktive po izvještajnim periodima.

Tabela 5. Struktura neto bilansnih pozicija aktive

Bilansne pozicije	31.12.2015 u 000 KM	% učešće u aktivi	31.12.2016 u 000 KM	% učešće u aktivi	31.12.2015 / 31.12.2016	INDEKS
Finansijski lizing - neto	334.238	71,90%	306.599	72,74%	-8,27%	92
Operativni lizing - neto	27.141	5,84%	29.060	6,89%	7,07%	107
Zajam - neto	49.114	10,57%	40.500	9,61%	-17,54%	82
Ostala aktiva	54.379	11,70%	45.356	10,76%	-16,59%	83
Ukupna aktiva	464.872	100,00%	421.515	100,00%	-9,33%	91

2.1.1. Kvalitet aktive

Prema podacima iz izvještaja lizing društava, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2016. godine iskazane su u iznosu od 4.500 hiljada KM i iste su manje za 1.024 hiljade KM ili 18,54% u odnosu na 31.12.2015. godine. U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 31.12.2016. godine je iskazano ukupno 5.760 hiljade KM dospjelih neizmirenih potraživanja, dok je na dan 31.12.2015. godine iskazan iznos od 9.013 hiljada KM, što predstavlja smanjenje od 3.253 hiljada KM ili 36,09%.

U Tabeli 6. Informacije je iskazan uporedni pregled formiranih rezervi po kategorijama kašnjenja.

Tabela 6. Uporedni prikaz formiranih rezervi za finansijski lizing po kategorijama kašnjenja

Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2015 u 000 KM	Ukupne rezerve 31.12.2016 u 000 KM	INDEKS
0-60	2.188	2.610	119
60-90	626	604	96
90-180	744	715	96
preko 180	1.892	571	30
preko 360	74	0	0
UKUPNO	5.524	4.500	81

Pojedinačno posmatrano, na tri lizing društva se odnosi 93,94% od ukupno formiranih rezervi za gubitke. Istovremeno, sva lizing društva su iskazala smanjenje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2015. godine, što ukazuje na stabilizaciju poslovanja i poboljšanje kvaliteta aktive koja se odnosi na potraživanja po finansijskom lizingu.

Posmatrano po kategorijama kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja, u poređenju sa 31.12.2015. godine konstatovano je smanjenje rezervi za gubitke u kategorijama kašnjenja od 60-90 dana, od 90-180 dana, preko 180 dana i preko 360 dana, dok je povećanje evidentirano u kategorijama od 0-60 dana.

Rezerve za zajmove na dan 31.12.2016. godine su iznosile 1.763 hiljade KM i smanjene su za 3.547 hiljada KM u odnosu na 31.12.2015. godine, kada su rezerve za zajmove iznosile 5.310 hiljada KM. Cjelokupan iznos formiranih rezervi za zajmove na dan 31.12.2016. godine je formiran od strane jednog lizing društva koje u svom portfelju ima najznačajniji iznos potraživanja po ugovorima zajma od subsidijarnih lica.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu i zajmu na dan 31.12.2016. godine je iznosio 111.784 hiljade KM, što je smanjenje za 4.693 hiljade KM ili 4,03% u odnosu na iznos iskazan krajem prethodne poslovne godine. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 52.656 hiljada KM ili 47,11% se odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva.

U 2016. godini iskazano je 3.224 hiljade KM novih otpisa, od čega se 2.523 hiljade KM ili 78,26% odnosi na otpise formirane od strane dva lizing društva. Ukupan iznos novih otpisa je za 9.689 hiljada KM ili 75,03% manji u odnosu na prethodnu poslovnu godinu. U 2016. godini naplata po osnovu otpisanih potraživanja iznosi 3.161 hiljadu KM. Navedena pozicija je za 4.282 hiljada KM ili 57,53% manja u odnosu na podatke iskazane za prethodnu poslovnu godinu. Na poziciji trajnih otpisa na dan 31.12.2016. godine je iskazan iznos od 4.671 hiljadu KM. Od navedenog iznosa 4.531 hiljadu KM ili 97,00% se odnosi na trajne otpise iskazane od strane dva lizing društva.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2016. godine, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta lizinga, iznosila je 13.478 hiljada KM i manja je za 3.471 hiljada KM ili 20,48% u odnosu na 31.12.2015. godine. Iskazana vrijednost se odnosi na 61 izuzetu jedinicu, što je za 31 izuzeti predmet ili 33,7% manje u odnosu na 31.12.2015. godine.

U Tabeli 7. Informacije je iskazana uporedna struktura izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2015. i 31.12.2016. godine.

Tabela 7. Broj i vrijednost izuzetih predmeta lizinga

(u 000 KM)

Red. Broj	VRSTA PREDMETA LIZINGA	31.12.2015		31.12.2016	
		Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost
1.	Putnička vozila	31	408	31	283
2.	Vozila za obavljanje djelatnosti	21	429	6	15
3.	Mašine i oprema	16	580	7	408
4.	Nekretnine	24	15.532	17	12.772
5.	Šinska vozila, plovni i vazduhoplovni objekti	0	0	0	0
6.	Aparati za domaćinstvo	0	0	0	0
7.	Ostalo	0	0		0
Ukupno		92	16.949	61	13.478

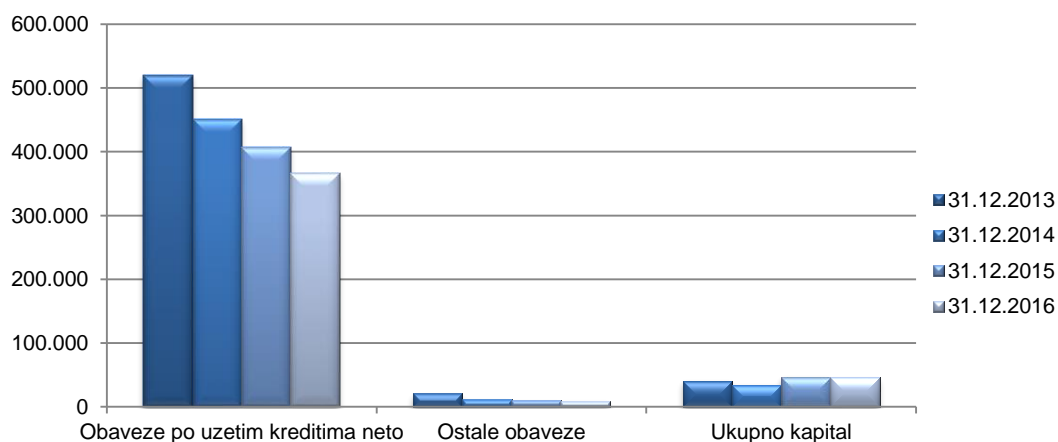
Pojedinačno posmatrano, 13.244 hiljade KM ili 98,26% od ukupne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga se odnosi na predmete lizinga izuzete od strane tri lizing društva.

Od ukupno iskazanog iznosa procjenjene vrijednosti izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2016. godine, 12.772 hiljade KM ili 94,76% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na tri lizing društva. Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja finansiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo finansiranje preuzetih nekretnina putem finansijskog ili operativnog lizinga, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

2.2. Struktura pasive

Obaveze po uzetim kreditima na dan 31.12.2016. godine i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive lizing društava (86,79% od ukupnog iznosa bilansne sume). U Grafikonu 1. Informacije iskazana je uporedna struktura pasive sektora po izvještajnim periodima.

Grafikon 1. Struktura pasive – uporedni podaci (000 KM)

Ukupne obaveze po kreditima na dan 31.12.2016. godine su iznosile 365.834 hiljada KM i smanjene su za 41.473 hiljadu KM ili 10,18% u odnosu na 31.12.2015. godine kada je navedena pozicija iznosila 407.307 hiljada KM. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 314.554 hiljada KM ili 85,98% se odnosi na dugoročne obaveze.

U strukturi izvora finansiranja nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode. Na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima lizing društva pripadaju se odnosi 56,48% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 21,47% odnosi na direktna zaduženja od osnivača i 22,05% se odnosi na zaduženja od evropskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih preduzeća, a obezbjeđena su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine je iznosila 2,00% na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u posmatranom periodu) i ista je u padu u odnosu na 31.12.2015. godine kada je iznosila 2,56%.

Kamatne stope na izvore sredstava lizing društava uglavnom su vezane za varijabilni indeks EURIBOR, čija je prosječna vrijednost u 2016. godine imala negativnu vrijednost (prosječna vrijednost 6 MEURIBOR -0,16%).

Ukupni kapital lizing društava je na dan 31.12.2016. godine iznosio 46.411 hiljada KM. U poređenju sa 31.12.2015. godine, navedena pozicija je smanjena za 870 hiljada KM ili 1,84%. Pojedinačno posmatrano, kod četiri lizing društva je došlo do povećanja ukupnog kapitala u iznosu 3.193 hiljade KM (usljed pozitivnog poslovanja istih), dok je kod tri lizing društva došlo do smanjenja ukupnog kapitala u iznosu od 4.063 hiljade KM, od čega se na jedno lizing društva odnosi smanjenje ukupnog kapitala za 2.332 hiljade KM ili 57,40%. Sva lizing društva su iskazala ukupan iznos kapitala veći od minimalnog iznosa propisanog odredbama člana 8. Zakona o lizingu.

2.3. Profitabilnost

Na nivou sektora lizinga u periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine ostvaren je gubitak u iznosu od 798 hiljada KM. Pojedinačno posmatrano, četiri lizing društva su iskazala pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3.264 hiljade KM, dok su tri lizing društva iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 4.062 hiljade KM, od čega se na jedno lizing društvo odnosi 2.331 hiljada KM ili 57,39%.

Posmatrano po vrsti prihoda, prihodi od kamata u periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine su iznosili 23.237 hiljada KM i isti su manji za 4.876 hiljada KM ili 17,34% u odnosu na isti period prethodne godine. Ukoliko se posmatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovu kamata iz finansijskog lizinga je iznosila 17.501 hiljadu KM i za 2.005 hiljada KM ili 10,28% je manja u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Pozicija ostalih prihoda po kamati je manja u odnosu na isti period prethodne godine za 2.563 hiljade KM ili 36,82%. Pozicija kamate na plasmane bankama je iznosila 263 hiljade KM i ista je smanjena u odnosu na isti period prethodne godine za 145 hiljada KM ili 35,54%.

Rashodi po osnovu kamata su iznosili 7.892 hiljade KM i isti su manji u odnosu na isti period prethodne poslovne godine za 3.089 hiljada KM ili 28,13%. Razlog smanjenja kamatnog rashoda

je značajno niži iznos kreditnih zaduženja usljed smanjenog volumena novih finansiranja, kao i kontinuirano smanjenje varijabilnog indeksa EURIBOR-a za koji su uglavnom vezana kreditna zaduženja lizing društava.

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za period od 01.01. do 31.12.2016. godine je iznosio 15.345 hiljada KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine za 1.787 hiljadu KM ili 10,43%.

Kategorija operativnih prihoda je u poređenju sa istim periodom prethodne godine smanjena za 11.106 hiljada KM ili 33,11% usljed značajnog smanjenja prihoda po osnovu naplate otpisanih potraživanja i smanjenja kategorije ostalih operativnih prihoda za 8.647 hiljada KM ili 52,02%.

Na izvještajnoj poziciji troškova rezervi za gubitke u periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine iskazan je iznos od 5.110 hiljada KM, što predstavlja povećanje za 467 hiljada KM ili 10,06% u odnosu na isti period prethodne godine, kada su troškovi rezervi iznosili 4.643 hiljade KM.

Za potrebe analize tržišta lizinga izračunati su pokazatelji poslovanja koji su prikazani u Tabeli 8. Informacije.

Tabela 8. Osnovni pokazatelji poslovanja

POKAZATELJI POSLOVANJA	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Prinos na prosječnu aktivu (ROA)	-5,63%	-2,55%	1,33%	-0,18%
Prinos na prosječni kapital (ROE)	-53%	-23,17%	14,62%	-1,57%
Prosječna aktivna kamatna stopa (finansijski lizing)	7,15%	6,39%	5,68%	5,41%
Prosječna pasivna kamatna stopa	2,88%	2,97%	2,56%	2,00%
Ukupne obaveze prema kapitalu	13,32	13,34	8,83	8,08

3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine iznosila je 143.627 hiljada KM i za 36.011 hiljada KM ili 20,05% manja je u odnosu na isti period prethodne godine. Broj novozaključenih ugovora u 2016. godine iznosi 3.297 ugovora i manji je za 258 ugovora ili 7,26% ugovora u odnosu na isti period prethodne godine.

Vrijednost novozaključenih ugovora u periodu od 01.07. do 31.12.2016. godine iznosila 75.513 hiljada KM, ista se odnosi se na 1.662 ugovora, vrijednost novozaključenih ugovora veća je za 7.399 hiljade KM ili 10,86%, a dok je broj novozaključenih ugovora povećan za 258 u odnosu na period od 01.01. do 30.06 2016. godine.

Prosječna vrijednost ugovora zaključenih u 2016. godini je iznosila 44 hiljada KM i manja je u odnosu na prosječnu vrijednost ugovora u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 51 hiljada KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u 2016. godine, 129.208 hiljada KM ili 89,96% se odnosi na ugovore finansijskog lizinga, sa prosječnom (ponderisanom)

nominalnom kamatnom stopom od 5,06% i ponderisanom efektivnom kamatnom stopom od 7,95% na godišnjem nivou.

U Tabeli 9. Informacije su prikazani uporedni pokazatelji novih finansiranja po predmetu lizinga i vrsti ugovora.

Tabela 9. Struktura iznosa finansiranja prema predmetu lizinga

(000 KM)

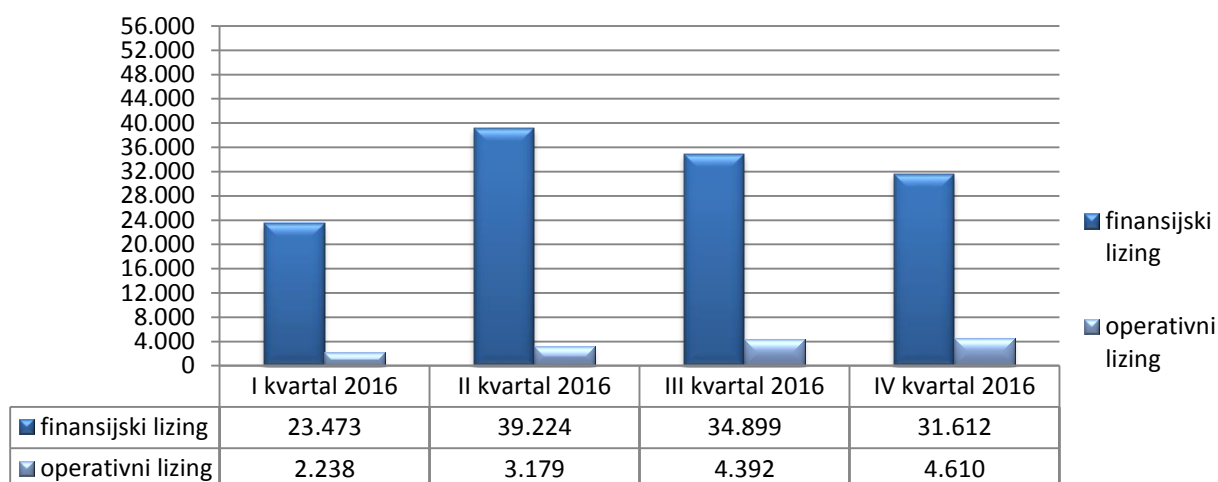
	31.12.2015			31.12.2016		
	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO
Vozila	113.620	12.282	125.902	111.403	14.419	125.822
Oprema	53.704	0	53.704	17.487	0	17.487
Nekretnine	0	0	0	0	0	0
Ostalo	32	0	32	318	0	318
UKUPNO	167.356	12.282	179.638	129.208	14.419	143.627

Ukupan iznos novih finansiranja u 2015. godini ostvarilo je šest lizing društava i četiri podružnice lizinga društva registrovanog u Republici Srpskoj, dok je u 2016. godini gotovo cjelokupan iznos novog finansiranja ostvaren od strane četiri lizing društva. Lizing društvo koje je registrovano na području Republike Srpske je u prvoj polovini 2016. godine zatvorilo sve podružnice registrovane na području Federacije BiH, dok su tri lizing društva registrovana u Federacije BiH obustavila zaključivanje novih ugovora, izuzev sporadičnih slučajeva finansiranja izuzetih predmeta lizinga.

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika lizinga dominiraju plasmani prema pravnim licima (93,49% od ukupnog iznosa finansiranja u 2016. godini). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

U Grafikonu 2. Informacije iskazan je pregled vrijednosti novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga po kvartalima u 2016. godini.

Grafikon 2. Pregled vrijednosti novozaključenih ugovora u 2016. godini (u 000KM)

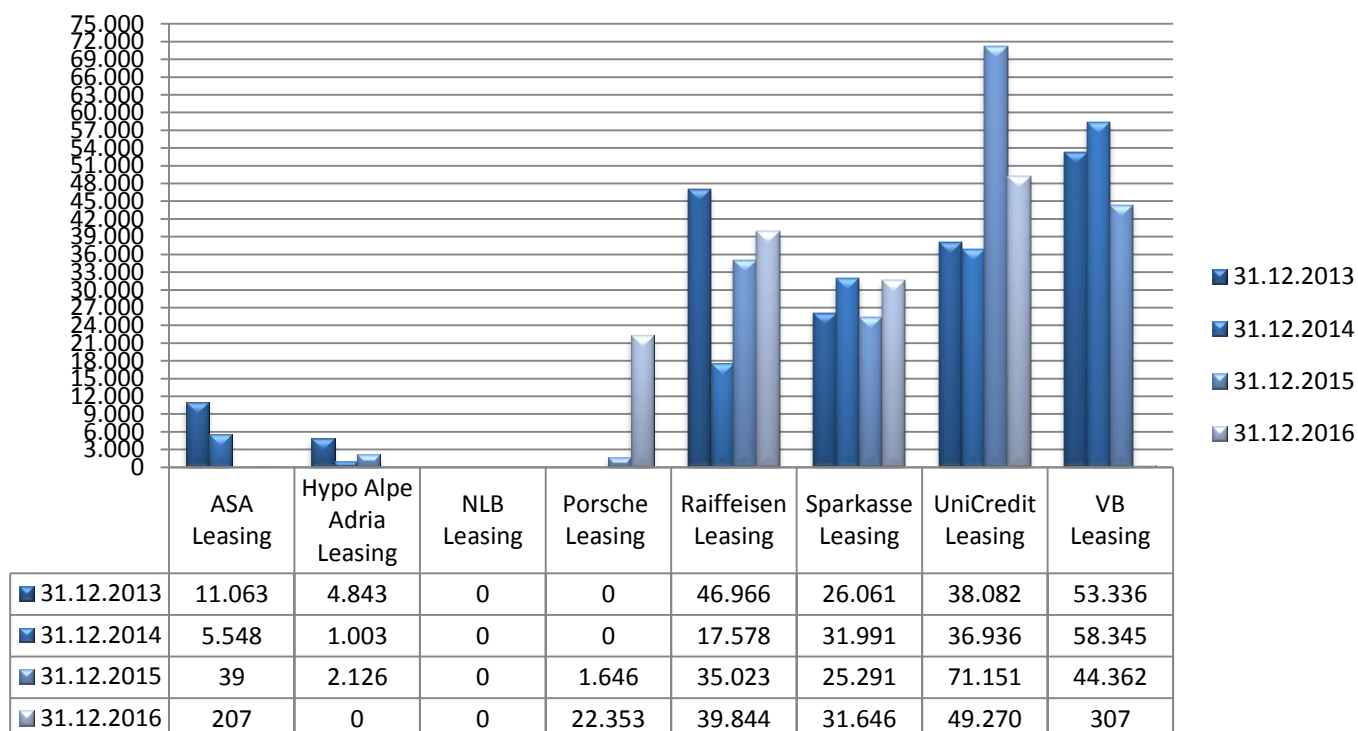

Volumen finansiranja putem operativnog lizinga u 2016. godini veći je za 2.137 hiljada KM ili 17,40% u odnosu na prethodnu poslovnu godinu.

3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

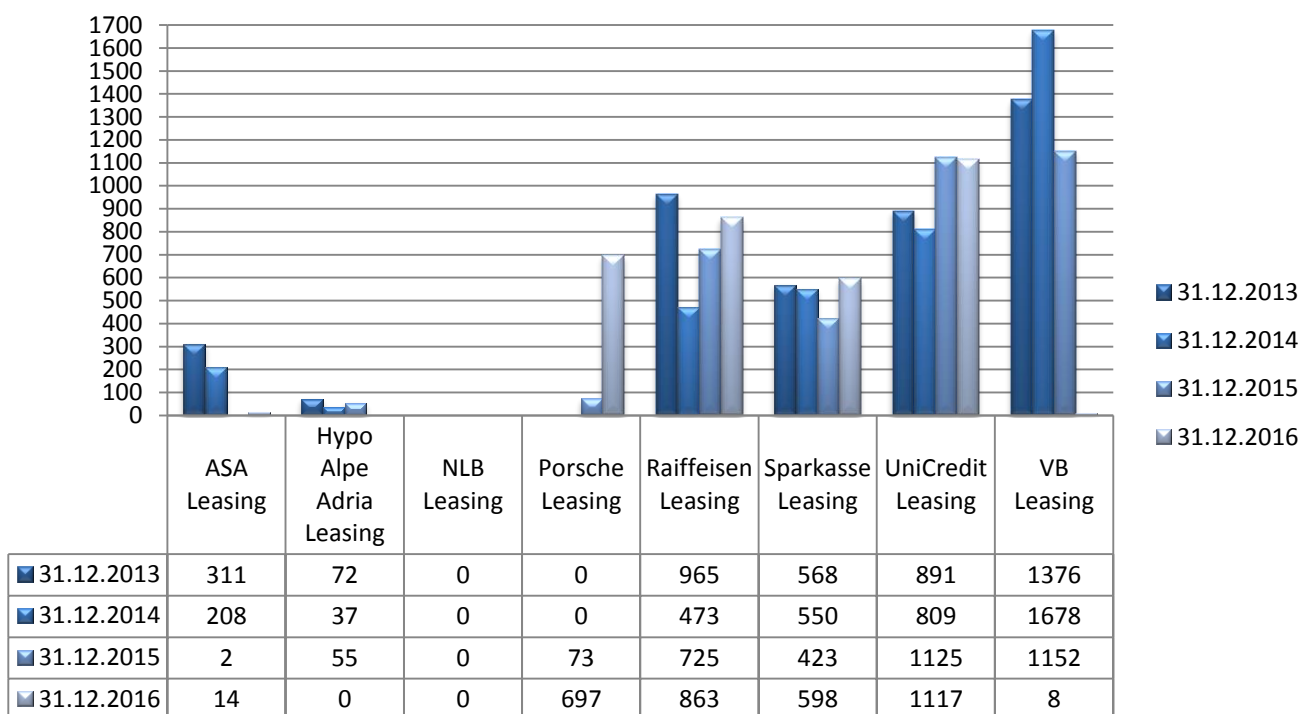
Uporedni prikaz pojedinačnog tržišnog učešća lizing društava prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga je iskazano u Grafikonima 3. i 4. Informacije.

Grafikon 3. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

Grafikon 4. Tržišno učešće prema broju ugovora

Na osnovu naprijed navedenog grafičkog prikaza je vidljivo da je kod četiri lizing društva u 2016. godini došlo do povećanja volumena novih finansiranja i broja novozaključenih ugovora u odnosu na isti period prethodne godine, kod tri društva je došlo do smanjenja volumena finansiranja, dok je jedno lizing društvo u svim posmatranim periodima bilo bez zaključenih lizing ugovora.

3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o lizingu izraženu na godišnjem nivou i iskazuje se u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom lizingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u 2016. godine je iznosila 3,84% za kratkoročne i 5,08% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 6,76%, a za dugoročne 7,97% na godišnjem nivou. Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa u 2016. godine je iznosila 5,06%, a efektivna 7,95% na godišnjem nivou. U poređenju sa istim periodom prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa od 5,79% i efektivna od 8,08% na godišnjem nivou, evidentno je smanjenje kamatnih stopa po ugovorima finansijskog lizinga u toku 2016. godine.

Trend smanjenja nominalnih kamatnih stopa je nastavljen i u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu, a isti je uzrokovan niskom vrijednošću varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane izlazne kamatne stope, kao i smanjenom potražnjom za lizing proizvodima i činjenicom da je krajem prethodne i početkom tekuće poslovne godine većina tržišno aktivnih lizing društava nudila akcijske proizvode po kojima je kamata na iznos finansiranja (u cjelosti ili djelimično)

subvencionirana od strane dobavljača predmeta lizinga, dok je po pojedinim akcijskim proizvodima od strane osiguravajućih društava subvencionirana i naknada po osnovu kasko osiguranja predmeta lizinga. Iskazane oscilacije ponderisanih efektivnih kamatnih stopa po periodima su uglavnom uzrokovane činjenicom da izračun efektivne kamatne stope na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima (u izračun iste se ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza).

U Tabeli 10. Informacije iskazani su podaci o iznosu finansiranja, nominalnoj i efektivnoj kamatnoj stopi za ugovore finansijskog lizinga zaključene u 2016. godini.

Tabela 10. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu od 01.01. do 31.12..2016. godine

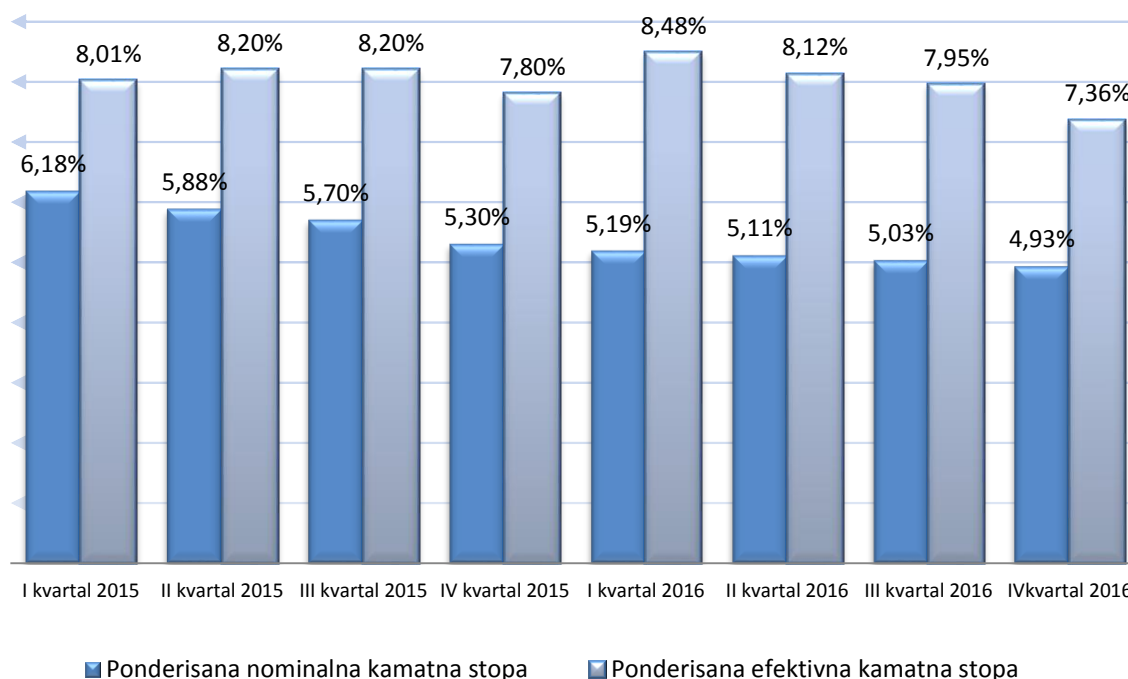
Redn i broj	OPIS	Broj ugovora	Iznos finansiranja u (000) KM	Ponderisana nominalna kamatna stopa	Ponderisana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	61	1.974	3,84%	6,76%
a.	putnička vozila	38	783	4,86%	10,04%
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	15	806	3,84%	5,18%
c.	mašine i oprema	8	385	1,17%	3,40%
d..	ostalo	0	0	0	0
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	61	1.974	3,84%	6,76%
a.	pravna lica	55	1.875	3,73%	5,71%
b.	preduzetnici	2	43	5,95%	11,70%
c.	fizička lica	4	56	5,85%	37,44%
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	2.775	96.286	5,08%	7,97%
a.	putnička vozila	1.685	53.873	5,48%	9,49%
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	686	55.941	4,73%	6,94%
c.	mašine i oprema	138	17.102	4,95%	6,54%
d.	nekretnine	0	0	0	0
e.	ostalo	3	318	6,05	9,19
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	2.775	127.234	5,08%	7,97%
a.	pravna lica	2.428	118.022	5,07%	7,19%
b.	preduzetnici	54	1.759	6,29%	8,66%
c.	fizička lica	293	7.453	4,98%	20,26%
	UKUPNO (1+2)	2.836	129.208	5,06%	7,95%

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika lizinga, kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi lizing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine lizing ugovora. Pored

navedenog, na odstupanje u iznosu nominalne i efektivne kamatne stope utiče i primjena Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga po kojem je u izračunu efektivne kamatne stope za ugovore finansijskog lizinga zaključene sa fizičkim licima uključen i iznos naknade po osnovu kasko osiguranja predmeta lizinga.

U Grafikonu 5. Informacije iskazane su ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope po kvartalima.

Grafikon 5. Pregled prosječnih ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o finansijskom lizingu po kvartalima

3.4. Prigovori korisnika lizing usluga – fizička lica

U periodu od 01.01. do 31.12.2016. godine od strane dva lizing društva je u izvještajima dostavljenim Agenciji iskazano 8 prigovora od strane korisnika lizing usluga, od stran pet fizička lica dostavljeno je sedam prigovora (jedno fizičkih lica je dostavilo tri prigovora) i jedan prigovor je dostavljen od strane pravnog lica. Tri prigovora su se odnosila na naknade po osnovu finansiranja i pet prigovora po drugim osnovama. Tri prigovora su iskazana sa statusom negativno riješeni prigovori, dva prigovora iskazan kao pozitivno riješeni i za tri prigovora su od strane Agencije društvu upućen zahtjev za izjašnjenje.

III INFORMACIJA O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA LIZING DRUŠTAVA SA STANDARDIMA SPREČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

Ocjena usklađenosti lizing društava sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti je utvrđena na osnovu:

- a) Stanja lizing društava u predhodnom periodu.

Ocjena usklađenosti poslovanja sa standardima sprečavanja pranja novca finansiranja terorističkih aktivnosti u predhodnom periodu data je u Informaciji za 2015. godinu.

b) Statusa datih naloga koji je utvrđen u kontrolama izvršenja naloga.

U kontrolama izvršenja datih naloga je utvrđeno da je od 18 datih naloga (3,6 naloga po lizing društvu) izvršeno 10 naloga, što je 55,55% ili 2 naloga po lizing društvu; 7 naloga djelimično izvršeno, što je 38,90% ili 1,4 naloga po lizing društvu; te da 1 nalog, što predstavlja 5,55% ili približno i 0,2 naloga po lizing društvu, i pored poduzetih mjera, nije izvršeno.

c) Ocjena usklađenosti utvrđenih u kontrolama usklađenosti.

d) Analize izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji.

U Tabeli 11. daje se pregled statusa datih naloga lizing društvima:

Red. broj	Politika o:	Br. datih naloga	%	Br. izvrš. naloga	%	%	Br.dj. izvr. nal.	%	%	Br. neiz. naloga	%	%	Σ (%)
1.	2	3	4= 3/Σ3	5	6= 5/Σ5	7= 5/3	8	9= 8/Σ8	10= 8/3	11	12= 11/Σ11	13= 11/3	14=Σ 7,10,13
1.	Prihvatljivosti klijenata	5	28,00	1	10,00	20,00	4	57,00	80,00	0	-	-	100
2.	Identifikaciji i prać. klijenata	10	56,00	7	70,00	70,00	3	43,00	43,00	0	-	-	100
4.	Upravljanju rizikom od PNiFTA	3	17,00	2	20,00	66,66	0	-	-	1	100	33,33	100
5.	Ukupno	18	100	10	100	-	7	100	-	1	100	-	-
6.	Ukupno (%)	100	-	55,55	-	-	38,90	-	-	5,55	-	-	-

Uzimajući u obzir navedene parametre na osnovu kojih se izvodi ocjena usklađenosti lizing sektora sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti te statusa datih naloga i ocjena usklađenosti utvrđenih u kontrolama usklađenosti može se zaključiti da je kvantitet rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti umjeren, kvalitet upravljanja ovim rizikom nastavio, ranije zabilježeni, trend rasta i približio se zadovoljavajućem te da ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost. Međutim, kada posmatramo usklađenost lizing sektora sa odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Zakona o lizingu, Odluke o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te ostale zakone i provedbene propise koji propisuju obaveze lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, može se zaključiti da je lizing sektor Federacije Bosne i Hercegovine, što je u skladu sa zabilježenim trendom rasta kvaliteta upravljanja rizicima koji mogu biti posljedica pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, većim dijelom usklađen sa normama koje su propisane ovim zakonima i provedbenim propisima.

Stanje po pojedinačnim politikama koje su lizing društva dužna da primjenjuju u aktivnostima na primjeni stanadarda sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti opisuje se na slijedeći način:

1.1. Prihvatljivost klijenta

Lizing društva su definisala politiku o prihvatljivosti klijenata. Svakako je veoma značajno da je definisan i da se primjenjuje pristup klijentima koji se temelji na analizi rizika, odnosno da se donosi odluka o tome koji i kakvi klijenti su prihvatljivi za lizing društvo. Na osnovu ovih analiza i elemenata politike prihvatljivosti klijenata ustrojani su i registri profila klijenata. Određen problem predstavlja ažuriranje ovog registra. Naime, od 5 datih naloga za otklanjanje neusklađenosti utvrđenih u kontrolama lizing društva su izvršila 1 nalog (20%) a 4 naloga (80%) su djelomično izvršena. Nije bilo neizvršenih naloga.

1.2. Identifikacija i praćenje aktivnosti klijenta

Lizing društva su usvojila politike o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta. Usvojila su standard „upoznaj svog klijenta“ kao osnovni element ove politike. Politiku o identifikaciji klijenta lizing društva primjenjuju kod uspostave poslovnih odnosa sa klijentima. Ažuriranju dokumentacije kojom se verifikuje izvršena identifikacija kod već uspostavljenih poslovnih odnosa lizing društva poklanjaju sve veću pažnju. Naime, od 10 datih naloga za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti lizing društva su poduzetim aktivnostima izvršila 7 naloga (70%) i 3 naloga (30%) su djelomično izvršena. Nije bilo neizvršenih naloga.

1.3. Upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

Elementi navedene politike su definirani u programima lizing društava. Definirane su linije izvještavanja, kako eksterne, tako i interne. Status datih naloga utvrđen u kontrolama izvršenja naloga potvrđuje da je kvalitet upravljanja rizicima koji su posljedica pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u rastućem trendu i da je zadovoljavajući. Naime, od 3 naloga koji su se odnosili na ovu politiku 2 naloga (66,70%) su izvršena a 1 nalog (33,30%) i pored poduzetih aktivnosti nije izvršen.

1.4. Izvještavanje

Lizing društva su u 2016. godini izvijestila 12 transakcija (kao i u predhodnoj godini) u vrijednosti od 787.807,00 KM, što je 188% u odnosu na predhodnu godinu.

U Tabelama 12. i 13. Informacije daje se pregled broja i vrijednosti izviještenih transfera i pregled broja izviještenih sumljivih klijenata.

Tabela 12. Broj i vrijednost izviještenih transfera

(KM)

R. br.	Naziv transfera	Transferi u 2015.		Transferi u 2016.		%	
		Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Ukupno izviješteni transferi	12	419.200	12	787.807	100,00	188,00
2.	Transferi za koje je FOO tražio podatke	1	76.544	9	646.884	900,00	845,10
4.	Transferi za koje FOO nije tražio podatke	11	342.656	3	140.923	27,30	41,10

Tabela 13. pregled broja izvještenih sumljivih klijenata

R. br.	Izviješteni sumnjivi klijenti za:	u 2015.	u 2016.	%
1	2	3	4	5 (4/3)
1.	Ukupno	12	10	83,30
1.	koje je FOO tražio podatke	1	5	500,00
2.	koje FOO nije tražio podatke	11	5	45,40

Za 9 transakcija u vrijednosti 646.884,00 KM Finansijsko obavještajni odjel je tražio dodatne podatke a za ostale 3 transakcije u vrijednosti od 140.923,00 KM nisu traženi dodatni podaci. Pored sumljivih transakcija lizing društva su izvijestila i o 10 sumljivih klijenata, što je 83,30% u odnosu na predhodnu godinu. Za 5 klijenata Finansijsko obavještajni odjel je tražio dodatne podatke dok za preostalih 5 nisu traženi dodatni podaci. Iz ovih izvještaja se zaključuje da je broj izvještenih sumljivih transakcija (100,00%) kao i broj sumljivih klijenata (83,30%) na nivou kao i u predhodnoj godini. Ovo pokazuje da su kvalitetno sačinjene Lista pokazatelja sumljivih aktivnosti tako da lizing društva svoju subjektivnu sumnju koriguju pokazateljima sa usvojenih lista, što pokazuju i zahtjevi FOO.

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja lizing društava u Federaciji BiH sa 31.12.2016. godine može se zaključiti da poslovanje lizing društava u 2016. godini ukazuje na blagi pad poslovnih aktivnosti, s tim da se povoljni finansijski pokazatelji ogledaju prevashodno u pokazateljima lizing društava koja nisu obustavila nove poslovne aktivnosti. Smanjenje ukupnog volumena finansiranja i broja novozaključenih ugovora predstavlja odraz nedovoljne aktivnosti lizing društava na razvoju i unapređenju lizing proizvoda sa cijem pružanja podrške ukupnom ekonomskom razvoju BiH u skladu sa iskustvima EU. Povećanje aktive novoosnovanog lizing Društva u toku 2016. godine, dugoročno posmatrano, ukazuje na mogućnost povećanja bilansne sume sektora i povećanje učešća sektora lizinga u finansijskom sektoru Federacije BiH.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor lizing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod lizing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika finansijskih usluga finansiranih putem lizinga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti pojedinog lizing društva i djelatnosti lizinga na nivou Federacije BiH.

Agencija će se u narednom periodu fokusirati na sljedeće aspekte:

- dopunjavanje podzakonske regulative u smislu izradi novih i izmjeni i dopuni postojećih podzakonskih akata u skladu sa usvojenim izmjenama i dopunama Zakona o lizingu,
- nastaviti i dalje kontinuiran nadzor lizing društava putem izvještaja i kontrolama na licu mjesta,
- insistirati na kapitalnom jačanju lizing društava i internom definisanju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- nadzirati usklađenost lizing društava sa zakonima i podzakonskim aktima i primjeni praksi u lizing društvima u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata,
- nastaviti praćenje aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma,

- unapređenje strukture i kvaliteta podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova,
- unapređivati saradnju sa Udruženjem društava za leasing u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative lizing društava i
- unaprijeđivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Aktivnosti lizing društava trebaju biti usmjerene na:

- kreiranje i dogradnja regulative za lizing društva u smislu djelovanja i poslovanja lizing društava,
- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- jačanje sistema internih kontrola sa ciljem: osiguranja pouzdanosti i integriteta podataka i informacija, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prevara i pogrešaka,
- obezbjeđenje adekvatne i organizacijski neovisne funkcije interne revizije, koja vrši ocjenu aktivnosti, efikasnosti i uspješnosti sistema internih kontrola, te daje stručno mišljenje, preporuke i savjete o izvršenim kontrolama,
- unapređenje politika i procedura u upravljanju rizicima (osnovni rizici kojima su lizing društva izložena: kreditni, rizik finansirane imovine, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik),
- implementaciju zakona i zakonskih akata u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata,
- unapređenje palete proizvoda koji se nude tržištu i pronalaženje novih kanala prodaje,
- detaljnije informisanje klijenata o proizvodima koje lizing društva nude u cilju boljeg razumjevanja i ozbiljnijeg pristupa finansiranju putem lizinga i
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

V PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA

Na osnovu Zakona o lizingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje lizing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije (objavljenim u “Službenim novinama Federacije BiH” broj: 46/09, 46/11, 48/12, 110/12, 23/14, 46/14, 62/14, 88/14 i 93/15), kao i uputstvima usvojenim od strane Direktora Agencije.

Odluke Agencije kojima je definisano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje lizing društava su:

1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga,
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,

4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja,
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva,
8. Odluka o nadzoru lizing društava,
9. Odluka o naknadama koje lizing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,
10. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenata,
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranata za oslobađanje od obaveze jemstva,
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti,
13. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga,
14. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
15. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društava i
16. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem Federacij Bosne i Hercegovine.

Broj: U.O.-02-04/17
Sarajevo, 27.03.2017. godine

PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima na dan 31.12.2016. godine

Redn i broj	Naziv lizing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja licence	Broj stalno zaposlenih	Web adresa
1.	ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg Međunarodnog Prijateljstva 25, Sarajevo	Aida Rifelj	+ 387 33 774 852	22.03.2010.	8	www.asa-leasing.ba
2.	NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg Solidarnosti 2a, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 789 345	19.03.2010.	6	www.nlbleasing.ba
3.	PORSCHE LEASING d.o.o.	Trg međunarodnog prijateljstva 24, Sarajevo	Dejan Stupar	+ 387 33 257 147	28.05.2015.	14	www.porscheleasing.ba
4.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne bb, Sarajevo	Munir Čengić	+ 387 33 254 354	19.01.2010.	33	www.rlbh.ba
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7, Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010.	17	www.s-leasing.ba
6.	UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	Ložionička 7, Sarajevo	Izmira Aličić-Tuka	+ 387 33 721 750	16.03.2010.	52	www.unicreditleasing.ba
7.	VB LEASING d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010.	19	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	149	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava na dan 31.12.2016. godine

LIZING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	82,81%
	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,19%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
PORSCHE LEASING d.o.o.	PORSCHE BANK Aktiengesellschaft Salzburg Austrija	100,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	100,00%
SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 31.12.2016. godine (u 000 KM)

Dani kašnjenja	Stopa rezervisanja	Iznos potraživanja	Rezerve	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,05%	37.430	19	0	19
60-90	5%	4.833	241	1.503	1.744
90-180	10%	0	0	0	0
180-270	30%	0	0	0	0
270-360	50%	0	0	0	0
preko 360	100%	0	0	0	0
UKUPNO		42.263	260	1.503	1.763

Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing sa 31.12.2016. godine (u 000 KM)

Dana kašnjenja	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (pokretne stvari)	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,50%	0,50%	274.975	25.122	64.542	2.639	323	13	2.274	2.610
60-90	10%	10%	5.025	1.957	1.082	1.057	108	106	390	604
90-180	50%	50%	1.949	1.498	594	115	297	58	360	715
preko 180	100%	75%	571	0	571	0	571	0	0	571
preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			282.520	28.577	66.789	3.811	1.299	177	3.024	4.500

Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2015		31.12.2016		INDEKS
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.359	1,37%	8.048	1,91%	127
2.	Plasmani bankama	16.544	3,56%	10.520	2,50%	64
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	334.239	71,90%	306.599	72,74%	92
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	383.874	82,58%	345.957	82,07%	90
3b)	Rezerve za gubitke	5.524	1,19%	4.500	1,07%	81
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	43.529	9,36%	34.347	8,15%	79
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	582	0,13%	511	0,12%	88
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	2	0,00%	2	0,00%	100
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	31.517	6,78%	33.037	7,84%	105
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	9.845	2,12%	8.973	2,13%	91
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	41.460	8,92%	44.267	10,50%	107
5c)	Ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	5.469	1,18%	4.996	1,19%	91
5d)	Ispravka vrijednosti-operativni lizing	14.319	3,08%	15.207	3,61%	106
6.	Dugoročne investicije	50	0,01%	48	0,01%	96
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	76.161	16,38%	63.261	15,01%	83
7a)	Zajmovi, neto	49.114	10,57%	40.500	9,61%	82
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	54.424	11,71%	42.263	10,03%	78
7a2)	Rezerve za zajmove	5.310	1,14%	1.763	0,42%	33
7b)	Zalihe	16.796	3,61%	13.468	3,20%	80
7c)	Ostala aktiva	10.251	2,21%	9.293	2,20%	91
	UKUPNA AKTIVA	464.872	100,00%	421.515	100,00%	91
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	407.307	87,62%	365.834	86,79%	90
9a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	15.246	3,28%	51.431	12,20%	337
9b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	392.205	84,37%	314.554	74,62%	80
9c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	144	0,03%	151	0,04%	105
10.	Ostale obaveze	10.284	2,21%	9.270	2,20%	90
	UKUPNO OBAVEZE	417.591	89,83%	375.104	88,99%	90
11.	Osnovni kapital	51.526	11,08%	48.116	11,42%	93
12.	Rezerve	364	0,08%	3.691	0,88%	1.014
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-4.609	-0,99%	-5.396	-1,28%	117
	UKUPNO KAPITAL	47.281	10,17%	46.411	11,01%	98
	UKUPNO PASIVA	464.872	100,00%	421.515	100,00%	91
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	123.543	26,58%	116.392	27,61%	94
	Novi otpis (+)	12.913	2,78%	3.224	0,76%	25
	Naplata (-)	7.443	1,60%	3.161	0,75%	42
	Trajni otpis (-)	12.536	2,70%	4.671	1,11%	37
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	116.477	25,06%	111.784	26,52%	96

Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha (u 000 KM)

Red broj	OPIS	31.12.2015		31.12.2016		INDEKS 31.12.2016/ 31.12.2015
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	28.113	45,60%	23.237	50,88%	83
1a)	Kamate po finansijskom lizingu	19.506	31,64%	17.501	38,32%	90
1b)	Kamate na plasmane bankama	408	0,66%	263	0,58%	64
1c)	naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	1.239	2,01%	1.076	2,36%	87
1d)	Ostali prihodi po kamatama	6.960	11,29%	4.397	9,63%	63
2.	Rashodi po kamatama	10.981	17,81%	7.892	17,28%	72
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	10.720	17,39%	7.721	16,91%	72
2b)	Naknade za obradu kredita	259	0,42%	171	0,37%	66
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,00%	0	0,00%	0
3.	Neto prihodi od kamata	17.132	27,79%	15.345	33,60%	90
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	33.541	54,40%	22.435	49,12%	67
4a)	Naknade za izvršene usluge	60	0,10%	10	0,02%	17
4b)	Naknada za operativni najam	11.305	18,34%	11.364	24,88%	101
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,00%	56	0,12%	0
4d)	Ostali operativni prihodi	22.176	35,97%	11.005	24,10%	50
4d1)	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	5.057	8,20%	2.555	5,59%	0
4d2)	Prihodi od opomena	497	0,81%	475	1,04%	96
4d3)	Ostalo	16.622	26,96%	7.975	17,46%	48
5.	Operativni rashodi	39.302	63,75%	32.918	72,07%	84
5a)	Troškovi plata i doprinosa	7.281	11,81%	6.756	14,79%	93
5b)	Troškovi poslovnog prostora	12.847	20,84%	12.947	28,35%	101
5c)	Ostali troškovi	19.174	31,10%	13.215	28,93%	69
6.	Troškovi rezervi za gubitke	4.643	7,53%	5.110	11,19%	110
7.	Dobit prije poreza	6.728	10,91%	-248	-0,54%	-4
8.	Porez na dobit	343	0,56%	550	1,20%	160
9.	Neto dobit	6.385	10,36%	-798	-1,75%	-12

Prilog 7. Rangiranje bilansne sume

Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2015.	Kumul. učešće	Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2016.	Kumul. učešće	Indeks bilansne sume
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	146.988	31,62%	31,62%	1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	146.163	34,68%	34,68%	99
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	137.402	29,56%	61,18%	2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	124.991	29,65%	64,33%	91
3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	97.905	21,06%	82,24%	3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	57.295	13,59%	77,92%	109
4.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	52.537	11,30%	93,54%	4.	VB Leasing Leasing d.o.o. Sarajevo	50.746	12,04%	89,96%	52
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	18.897	4,06%	97,60%	5.	Porsche Leasing d.o.o.	21.706	5,15%	95,11%	1.127
6.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	9.217	1,98%	99,59%	6.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	16.410	3,89%	99,00%	87
7.	Porsche Leasing d.o.o.	1.926	0,41%	100,00%	7.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	4.204	1,00%	100,00%	46
UKUPNO		464.872	100,00%		UKUPNO		421.515	100,00%		91

Prilog 8. Pregled osnovnih finansijskih pokazatelja na dan 31.12.2016. godine

Redni broj	Lizing društvo	Ukupni kapital (000 KM)	Rang po ukupnom kapitalu	Neto dobit/gubitak (000 KM)	Rang po neto dobit/gubitak	Plasmani u 2016. godine (000 KM)	Rang plasmanima u 2016. godine	Broj ugovora u 2016. godine	Rang po broju ugovora u 2016. godine
1.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	3.527	6.	340	4.	207	6.	14	6.
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	7.000	2.	-1.549	6.	0	7	0	7.
3.	Porsche Leasing d.o.o.	1.507	7.	-182	5.	22.353	4.	697	3.
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	15.829	1.	1.630	1.	39.844	2.	863	2.
5.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	5.154	5.	904	2.	31.646	3.	598	4.
6.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	6.953	3.	-2.331	7.	49.270	1.	1.117	1.
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	6.441	4.	390	3.	307	5.	8	7.
8.	Hypo Leasing d.o.o. Banja Luka	-	-	-	-	-	-	-	-
	UKUPNO	46.411		-798		143.627		3.297	